

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 9 listopada 2016 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Współpraca sądowa w sprawach cywilnych —
Postępowanie upadłościowe — Rozporządzenie (WE) nr 1346/2000 — Artykuł 4 — Skutki wynikające
z prawa państwa członkowskiego w odniesieniu do wierzytelności, które nie były objęte postępowaniem
upadłościowym — Wygaśnięcie — Charakter podatkowy wierzytelności — Brak wpływu —
Artykuł 15 — Pojęcie „toczących się postępowań” — Postępowanie egzekucyjne — Wyłączenie

W sprawie C-212/15

mającej za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie
prejudycjalnym, złożony przez Tribunalul Mureș (sąd okręgowy w Maruszy, Rumunia) postanowieniem
z dnia 24 kwietnia 2015 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 8 maja 2015 r., w postępowaniu:

ENEFI Energiahatekonysagi Nyrt

przeciwko

Directia Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov (DGRFP),

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: J.L. da Cruz Vilaça, prezes izby, M. Berger (sprawozdawca), A. Borg Barthet, E. Levits
i F. Biltgen, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Bobek,

sekretarz: L. Carrasco Marco, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 14 kwietnia 2016 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu rządu węgierskiego przez M. Fehéra, G. Koósa oraz M. Bórę, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niderlandzkiego przez M. Bulterman oraz M. de Ree, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Wilderspina, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez D. Calciu, avocat,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 9 czerwca 2016 r.,

* Język postępowania: rumuński.

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego (Dz.U. 2000, L 160, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 1, s. 191, zwanego dalej „rozporządzeniem”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy spółką ENEFI Energiahatekonysagi Nyrt (zwaną dalej „ENEFI”), dawniej E-Star Alternativ Energiaszolgaitato Nyrt a Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov (DGRFP) (regionalną dyrekcją generalną ds. finansów publicznych w Brașowie, Rumunia, zwaną dalej „DGRFP w Brașowie”) w przedmiocie postępowania egzekucyjnego wszczętego na wniosek DGRFP w Brașowie w odniesieniu do wierzytelności podatkowej.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 12, 20, 21 i 23 rozporządzenia nr 1346/2000 stanowią:
 - „(12) Niniejsze rozporządzenie pozwala na wszczęcie głównego postępowania upadłościowego w państwie członkowskim, w którym dłużnik posiada główny ośrodek swojej podstawowej działalności. Postępowanie to ma zakres uniwersalny, jego celem jest objęcie całego majątku dłużnika. W celu ochrony różnych interesów rozporządzenie pozwala na wszczęcie równoległe z postępowaniem głównym wtórnych postępowań upadłościowych. Wtórne postępowanie może zostać wszczęte w państwie członkowskim, w którym dłużnik ma swój oddział. Skutki wtórnego postępowania ograniczone są tylko do majątku dłużnika znajdującego się w tym państwie. Bez względu na obowiązujące przepisy dotyczące koordynacji z postępowaniem głównym gwarantują niezbędną jednolitość postępowania w ramach Wspólnoty.
- [...]
- (20) [...] W celu zapewnienia dominującej roli głównego postępowania upadłościowego zarządca w takim postępowaniu powinien posiadać szereg możliwości wpływu na toczące się w tym samym czasie wtórne postępowanie upadłościowe. Przykładowo powinien on móc zaproponować plan naprawczy [restrukturyzacyjny] lub układ, jak i wystąpić o wstrzymanie likwidacji masy w wtórnym postępowaniu upadłościowym.
- (21) Każdy wierzyciel mający miejsce zamieszkania, miejsce zwykłego pobytu albo siedzibę na obszarze Wspólnoty powinien być uprawniony do zgłoszenia swojej wierzytelności w każdym z toczących się na obszarze Wspólnoty postępowań upadłościowych dotyczących majątku dłużnika. Powinno to również dotyczyć organów podatkowych oraz instytucji ubezpieczenia społecznego. Jednakże w celu zapewnienia równego traktowania wierzycieli podział funduszy masy musi być skoordynowany. [...]
- [...]
- (23) W zakresie swojej regulacji niniejsze rozporządzenie powinno określić jednolite normy kolizyjne zastępujące – w zakresie ich stosowania – wewnętrzne przepisy prawa prywatnego międzynarodowego. O ile nie postanowiono inaczej, zastosowanie powinno znaleźć prawo państwa wszczęcia postępowania (lex concursus). [...] Lex concursus określa wszystkie procesowe

i materialne skutki postępowania upadłościowego w odniesieniu do dotkniętych nimi osób oraz stosunków prawnych; określa przesłanki wszczęcia, prowadzenia oraz ukończenia postępowania upadłościowego”.

4 Artykuł 3 rozporządzenia nr 1346/2000, zatytułowany „Jurysdykcja”, stanowi:

„1. Sądy państwa członkowskiego, na terytorium którego znajduje się główny ośrodek podstawowej działalności dłużnika, są właściwe dla wszczęcia postępowania upadłościowego. W przypadku spółek i osób prawnych domniemywa się, że głównym ośrodkiem ich podstawowej działalności jest siedziba określona w statucie, chyba że zostanie przeprowadzony dowód przeciwny.

2. Jeżeli dłużnik ma główny ośrodek swojej podstawowej działalności na terytorium państwa członkowskiego, sądy innego państwa członkowskiego są uprawnione do wszczęcia postępowania upadłościowego tylko wtedy, gdy dłużnik ma na terytorium tego innego państwa członkowskiego swój oddział. Skutki tego postępowania są ograniczone do majątku dłużnika znajdującego się na terytorium tego ostatniego państwa członkowskiego.

3. W przypadku wszczęcia postępowania upadłościowego zgodnie z ust. 1 każde postępowanie wszczęte później na podstawie ust. 2 stanowi wtórne postępowanie upadłościowe. Postępowanie to musi być postępowaniem likwidacyjnym.

[...]”.

5 Artykuł 4 tego rozporządzenia, zatytułowany „Prawo właściwe”, przewiduje:

„1. O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, dla postępowania upadłościowego i jego skutków właściwe jest prawo państwa członkowskiego, w którym zostaje wszczęte postępowanie [upadłościowe], określanego dalej jako »państwo wszczęcia postępowania«.

2. Prawo państwa wszczęcia postępowania określa przesłanki wszczęcia postępowania upadłościowego, sposób jego prowadzenia i ukończenia. W szczególności określa ono:

[...]

f) skutki [wpływ] wszczęcia postępowania upadłościowego na środki dochodzenia praw przez poszczególnych wierzycieli; z wyłączeniem toczących się postępowań;

g) jakie wierzytelności mogą [muszą] być zgłoszone w postępowaniu upadłościowym oraz sposób postępowania z wierzytelnościami powstałymi po wszczęciu postępowania;

h) zasady zgłoszenia, sprawdzenia i ustalenia wierzytelności;

[...]

j) przesłanki oraz skutki ukończenia postępowania upadłościowego, w szczególności w drodze układu;

k) prawa wierzycieli po ukończeniu postępowania upadłościowego;

[...]”.

- 6 Artykuł 15 rozporządzenia nr 1346/2000, zatytułowany „Wpływ postępowania upadłościowego na toczące się postępowania”, stanowi:

„Wpływ postępowania upadłościowego na toczące się postępowanie dotyczące przedmiotu albo prawa wchodzącego w skład masy podlega wyłącznie prawu państwa członkowskiego, w którym toczy się [to] postępowanie”.

- 7 Artykuł 20 tego rozporządzenia, zatytułowany „Obowiązek zwrotu zaspokojenia i zaliczenie otrzymanego zaspokojenia”, przewiduje:

„1. Wierzyciel, który po wszczęciu postępowania upadłościowego, określonego w art. 3 ust. 1 w jakikolwiek sposób, w szczególności w drodze postępowania egzekucyjnego, zostaje zaspokojony całkowicie lub częściowo z przedmiotu należącego do masy znajdującego się w innym państwie członkowskim, jest zobowiązany, z zastrzeżeniem art. 5 i 7, do zwrotu zarządcy otrzymanego zaspokojenia.

2. Dla zapewnienia równego traktowania wierzycieli wierzyciel, którego wierzytelność została częściowo zaspokojona w postępowaniu upadłościowym, może wziąć udział w podziale w ramach innego postępowania dopiero wówczas, gdy wierzyciele tej samej kategorii lub należący do tej samej grupy zostaną w tym postępowaniu zaspokojeni w takiej samej części”.

- 8 Artykuł 39 rozporządzenia nr 1346/2000, zatytułowany „Prawo zgłoszenia wierzytelności”, ma następujące brzmienie:

„Każdy wierzyciel, którego miejsce zwykłego pobytu, miejsce zamieszkania lub siedziba znajdują się w innym państwie członkowskim niż państwo wszczęcia postępowania, włącznie z organami podatkowymi i instytucjami ubezpieczenia społecznego państw członkowskich, może pisemnie zgłosić swoje wierzytelności w postępowaniu upadłościowym”.

Prawo węgierskie

- 9 Artykuł 20 ust. 3 1991. évi XLIX. törvény, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról (ustawy nr XLIX z 1991 r. regulującej postępowanie upadłościowe i likwidacyjne) stanowi:

„W przypadku niezachowania terminu zgłoszenia wierzytelności, przewidzianego [przez] niniejszą ustawę, wierzyciel nie może uczestniczyć w zawarciu układu pomiędzy dłużnikiem a wierzycielami, a skutki zawartego układu nie obejmują takiego wierzyciela. Uprawniony z tytułu wierzytelności, która nie została wpisana na listę wierzytelności z powodu przekroczenia terminu na jej zgłoszenie, nie może powołać się na ową wierzytelność wobec dłużnika, ale może zgłosić swoją wierzytelność – pod warunkiem, że nie upłynął jeszcze odnośny termin – w ramach postępowania upadłościowego wszczętego na wniosek innego wierzyciela. [...]”.

Okoliczności faktyczne sporu rozpatrywanego w postępowaniu głównym i pytania prejudycjalne

- 10 ENEFI jest spółką mającą siedzibę na Węgrzech, która w okresie istotnym z punktu widzenia sporu rozpatrywanego w postępowaniu głównym posiadała stały zakład w Rumunii. W dniu 13 grudnia 2012 r. wszczęto względem tej spółki na Węgrzech postępowanie upadłościowe, o czym w dniu 7 stycznia 2013 r. poinformowano DGRFP w Braszowie.

- 11 W styczniu 2013 r. DGRFP w Braszowie podjęła próbę zgłoszenia dwóch wierzytelności w ramach postępowania upadłościowego. Jednak, jako że DGRFP w Braszowie nie dochowała obowiązującego terminu i nie uiściła odpowiednich opłat z tytułu zgłoszenia, wspomniane wierzytelności nie mogły zostać uwzględnione w ramach postępowania upadłościowego, o czym DGRFP w Braszowie została poinformowana w dniu 2 maja 2013 r.
- 12 Następnie, gdy postępowanie upadłościowe było jeszcze w toku, DGRFP w Braszowie przeprowadziła kontrolę skarbową w lokalach stałego zakładu ENEFI w Rumunii. W dniu 25 czerwca 2013 r. DGRFP w Braszowie wydała decyzję podatkową (zwaną dalej „decyzją podatkową”) określającą zobowiązanie ENEFI z tytułu podatku od wartości dodanej (zwanego dalej „VAT”). DGRFP w Braszowie nie zgłosiła jednak żadnej wynikającej z rzeczonyj decyzji podatkowej wierzytelności w ramach postępowania upadłościowego.
- 13 Początkowo ENEFI nie zaskarżyło decyzji podatkowej. W konsekwencji w dniu 7 sierpnia 2013 r. organy rumuńskie wydały wobec niej akt stanowiący tytuł egzekucyjny, a następnie wystąpiły z wnioskiem o wszczęcie na jego podstawie postępowania egzekucyjnego.
- 14 Przed ukończeniem, w dniu 7 września 2013 r., postępowania upadłościowego na Węgrzech, ENEFI wytoczyło w Rumunii powództwo przeciwegzekucyjne. ENEFI jest mianowicie zdania, że nie jest zobowiązane do zapłaty VAT określonego w decyzji podatkowej, i uważa jej egzekucję za bezprawną, jako że w chwili przeprowadzenia kontroli skarbowej prowadzącej do wydania rzeczonyj decyzji podatkowej, ENEFI było już objęte postępowaniem upadłościowym wszczętym wobec niego na Węgrzech. W związku z tym, zdaniem ENEFI, DGRFP w Braszowie powinna była zgłosić swoją wierzytelność w ramach postępowania upadłościowego. Tymczasem zgodnie z prawem węgierskim, które na podstawie art. 4 rozporządzenia nr 1346/2000 miałoby być prawem właściwym w tej kwestii, wierzytelności, które nie zostały zgłoszone w ramach postępowania upadłościowego, co do zasady, wygasają.
- 15 W tych okolicznościach Tribunalul Mureş (sąd okręgowy w Maruszy, Rumunia) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
 - „1) Czy dokonując wykładni art. 4 ust. 1 i art. 4 ust. 2 lit. f) i k) rozporządzenia nr 1346/2000, należy uznać, że skutki postępowania upadłościowego uregulowane w prawie państwa wszczęcia postępowania upadłościowego mogą obejmować po stronie wierzyciela, który nie brał udziału w postępowaniu upadłościowym, wygaśnięcie prawa dochodzenia swojej wierzytelności w innym państwie członkowskim lub zawieszenie postępowania egzekucyjnego w odniesieniu do tej wierzytelności w tym innym państwie członkowskim?
 - 2) Czy ma znaczenie fakt, że wierzytelność będąca przedmiotem postępowania egzekucyjnego w państwie członkowskim innym niż państwo wszczęcia postępowania jest wierzytelnością podatkową?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 16 Poprzez swoje pytanie pierwsze sąd odsyłający pragnie w istocie ustalić, czy art. 4 rozporządzenia nr 1346/2000 należy interpretować w ten sposób, że do jego zakresu stosowania należą przepisy wewnętrzne państwa wszczęcia postępowania, przewidujące w stosunku do wierzyciela, który nie brał udziału w tym postępowaniu upadłościowym, wygaśnięcie prawa dochodzenia jego wierzytelności lub zawieszenie postępowania egzekucyjnego w przedmiocie tej wierzytelności w innym państwie członkowskim.

- 17 W kwestii tej, po pierwsze, z art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 1346/2000 wynika, że – o ile rozporządzenie nie stanowi inaczej – dla postępowania upadłościowego i jego skutków właściwe jest prawo państwa wszczęcia postępowania (zwane dalej „lex fori concursus”). I tak – jak wynika z motywu 23 rzeczonego rozporządzenia – lex fori concursus określa wszystkie procesowe i materialne skutki postępowania upadłościowego w odniesieniu do dotkniętych nimi osób oraz stosunków prawnych.
- 18 Dokładniej rzecz ujmując: art. 4 ust. 2 lit. g) i h) rozporządzenia nr 1346/2000 przewiduje, że lex fori concursus określa, jakie wierzytelności muszą być zgłoszone w postępowaniu upadłościowym, sposób postępowania z wierzytelnościami powstałymi po wszczęciu postępowania oraz zasady zgłoszenia, sprawdzenia i ustalenia wierzytelności. Aby jednak nie pozbawić tychże przepisów ich skuteczności (effet utile) skutki naruszenia przepisów lex fori concursus dotyczących zgłaszania wierzytelności, a w szczególności termin na ich zgłoszenie należy również oceniać na podstawie tegoż lex fori concursus (zob. w drodze analogii wyrok z dnia 10 grudnia 2015 r., Kornhaas, C-594/14, EU:C:2015:806, pkt 19).
- 19 Jeżeli chodzi o skutki ukończenia postępowania upadłościowego, w szczególności w drodze układu oraz prawa przysługujące wierzycielom po ukończeniu postępowania upadłościowego, należy przypomnieć, że owe skutki oraz owe prawa są – jak stanowi wyraźnie art. 4 ust. 2 lit. j) i k) – również określane przez lex fori concursus.
- 20 W kwestii tej, o ile prawdą jest, że art. 4 ust. 2 rozporządzenia nr 1346/2000, który zawiera listę dziedzin objętych zakresem stosowania lex fori concursus, nie wymienia wyraźnie wierzytelności, które nie były objęte postępowaniem upadłościowym i w związku z tym wpływu takiego postępowania, względnie jego ukończenia, na rzeczone prawa wierzycieli, niemniej jednak nie budzi wątpliwości, że ów wpływ należy również oceniać na podstawie tegoż lex fori concursus.
- 21 Po pierwsze, lista dziedzin objętych zakresem stosowania art. 4 rozporządzenia nr 1346/2000, zawarta w jego ust. 2, nie jest bowiem wyczerpująca, jak wynika z samego brzmienia przepisu, a mianowicie z użycia wyrażenia „w szczególności”.
- 22 Po drugie, należy stwierdzić, że wykładnia, w myśl której lex fori concursus określałoby skutki ukończenia postępowania upadłościowego, w szczególności w drodze układu oraz prawa przysługujące wierzycielom po ukończeniu owego postępowania, lecz nie określałoby jego wpływu na prawa wierzycieli, którzy nie brali udziału w postępowaniu upadłościowym, mogłaby poważnie zagrozić skuteczności owego postępowania.
- 23 Wykładnia, o której mowa w pkt 22 niniejszego wyroku, prowadziłaby do tego, że wierzyciele, którzy nie brali udziału w postępowaniu upadłościowym, mogliby – po jego ukończeniu – żądać zaspokojenia przysługującej im wierzytelności w pełnej wysokości, co powodowałoby zatem nierówność traktowania wierzycieli. Ponadto – i przede wszystkim – taka wykładnia prowadziłaby do udaremnienia każdego układu, względnie innego podobnego środka restrukturyzacyjnego przyjętego wobec dłużnika, ponieważ dłużnik ten, skonfrontowany z wierzytelnościami wierzycieli, którzy nie brali udziału w postępowaniu upadłościowym, nie dysponowałby środkami koniecznymi dla zapłaty – zgodnie z treścią takiego układu lub innego porozumienia – długów względem innych wierzycieli, które to długi są zwykle rozłożone na raty względnie których wysokość została zredukowana stosownie do środków finansowych, którymi dłużnik rzeczywiście dysponuje.
- 24 Z po części analogicznych względów należy odrzucić argument podnoszony w tym kontekście przez sąd odsyłający, w myśl którego przepis lex fori concursus mający zastosowanie do głównego postępowania upadłościowego, który ogranicza lub wyłącza możliwość dochodzenia wierzytelności, która nie została zgłoszona w ramach owego postępowania upadłościowego, stanowiłby przeszkodę dla skorzystania z przewidzianej przez rozporządzenie nr 1346/2000 możliwości wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie wtórnego postępowania upadłościowego.

- 25 Po pierwsze, taki przepis *lex fori concursus* – wbrew temu, co wydaje się uważać sąd odsyłający – nie stoi bowiem na przeszkodzie wszczęciu – jako takiemu – wtórnego postępowania upadłościowego – lecz jedynie uwzględnieniu wniosku zmierzającego do wszczęcia wtórnego postępowania upadłościowego, wniesionego przez wierzyciela, który nie dochował terminu na zgłoszenie wierzytelności, określonego przez *lex fori concursus*, będące prawem właściwym dla głównego postępowania upadłościowego. Wszelkie wnioski wierzyciela z tytułu wierzytelności, która jeszcze nie wygasła, względnie wnioski zarządcy w głównym postępowaniu upadłościowym pozostają natomiast dopuszczalne.
- 26 Po drugie, o ile rozporządzenie nr 1346/2000 przewiduje, pod pewnymi warunkami, możliwość wszczęcia wtórnego postępowania upadłościowego, Trybunał przypomniał już, że istnieje ryzyko, iż wszczęcie takiego postępowania, które zgodnie z art. 3 ust. 3 tego rozporządzenia musi być postępowaniem likwidacyjnym, może być niezgodne z celem realizowanym przez główne postępowanie upadłościowe o charakterze ochronnym i że w związku z tym rzezone rozporządzenia ustanawia pewną liczbę bezwzględnie obowiązujących przepisów dotyczących koordynacji tych dwóch postępowań, których celem jest zapewnienie – zgodnie z motywem 12 – niezbędnej jednolitości postępowania w ramach Unii. W ramach tego systemu postępowanie główne pełni w stosunku do postępowania wtórnego – co precyzuje również motyw 20 rozporządzenia – dominującą rolę (zob. podobnie wyrok z dnia 22 listopada 2012 r., *Bank Handlowy i Adamiak*, C-116/11, EU:C:2012:739, pkt 59, 60).
- 27 W kontekście wspomnianej dominującej roli głównego postępowania upadłościowego wydaje się całkowicie spójne, by przepisy prawa krajowego mogły – za pośrednictwem instytucji wygaśnięcia wierzytelności zgłoszonych po terminie – wykluczyć wszelkie wnioski, składane przez wierzycieli i zmierzające do wszczęcia wtórnego postępowania upadłościowego, ponieważ wszczęcie takiego postępowania umożliwiłoby obejście przewidzianego przez *lex fori concursus* skutku prawnego w postaci wygaśnięcia owych wierzytelności. Ponadto, analogicznie do względów przywołanych w pkt 23 niniejszego wyroku, rzezone uregulowanie pozwala na uniknięcie sytuacji, w której wierzyciel niebiorący udziału w głównym postępowaniu upadłościowym może udaremnić układ lub inny podobny środek restrukturyzacyjny przyjęty wobec dłużnika w ramach rzezonego postępowania poprzez żądanie wszczęcia wtórnego postępowania upadłościowego.
- 28 Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, należy zatem uznać, że przepis prawa wewnętrznego państwa wszczęcia postępowania, który w stosunku do wierzyciela niebiorącego udziału w postępowaniu głównym przewiduje wygaśnięcie prawa dochodzenia jego wierzytelności, jest objęty zakresem stosowania art. 4 rozporządzenia nr 1346/2000.
- 29 Następnie, w świetle wniosku sformułowanego w pkt 28 niniejszego wyroku należy uznać, że *lex fori concursus* może również przewidywać zawieszenie postępowania egzekucyjnego dotyczącego wierzytelności, która nie została zgłoszona w wyznaczonym terminie. Jak bowiem stwierdził w pkt 46 i 47 swojej opinii rzecznik generalny M. Bobek, skoro wygaśnięcie wierzytelności niezgłoszonych jest co do zasady dopuszczalne, rozporządzenie nr 1346/2000 musi a fortiori dopuszczać także uregulowanie *lex fori concursus*, które powoduje jedynie zawieszenie dotyczącego tychże wierzytelności postępowania egzekucyjnego.
- 30 Ponadto należy dodać, że wobec faktu, iż rozporządzenie nr 1346/2000 nie dokonuje harmonizacji terminów na zgłaszanie wierzytelności w ramach postępowań upadłościowych objętych jego zakresem stosowania, ustanowienie owych terminów należy do wewnętrznego porządku prawnego państw członkowskich na mocy zasady autonomii proceduralnej tych państw, jednak pod warunkiem, że przepisy te nie są mniej korzystne niż przepisy w przypadku podobnych spraw o charakterze krajowym (zasada równoważności) oraz że praktycznie nie uniemożliwiają lub nie czynią nadmiernie uciążliwym wykonywania praw przyznanych przez prawo Unii (zasada skuteczności) (zob. podobnie wyrok z dnia 15 października 2015 r., *Nike European Operations Netherlands*, C-310/14, EU:C:2015:690, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo). Wobec braku dostatecznych wskazówek w tym zakresie,

wynikających w szczególności z uwag stron, na sądzie krajowym spoczywa obowiązek zbadania, czy wskazane kryteria są spełnione w przypadku art. 20 ust. 3 ustawy nr XLIX z 1991 r. regulującej postępowanie upadłościowe i likwidacyjne.

- 31 W końcu należy stwierdzić, że wniosku sformułowanego w pkt 28 i 29 niniejszego wyroku nie podważa fakt, że zgodnie z art. 15 rozporządzenia nr 1346/2000 wpływ postępowania upadłościowego „na toczące się postępowania” dotyczące przedmiotu albo prawa wchodzącego w skład masy określa wyłącznie prawo państwa członkowskiego, w którym toczą się owe postępowania.
- 32 Przepis ten należy bowiem interpretować w związku z art. 4 ust. 2 lit. f) rozporządzenia nr 1346/2000, który rozróżnia pomiędzy „toczącymi się postępowaniami” a pozostałymi środkami dochodzenia praw przez poszczególnych wierzycieli. W związku z tym wpływ wszczęcia postępowania upadłościowego na środki dochodzenia praw przez poszczególnych wierzycieli, inne aniżeli toczące się postępowania, są w każdym razie regulowane wyłącznie przez *lex fori concursus*. Jak wskazał rzecznik generalny w pkt 67–78 swojej opinii, postępowania mające za przedmiot egzekucję wierzytelności należą właśnie do tej ostatniej kategorii.
- 33 W tej ostatniej kwestii należy dodać, że rozporządzenie nr 1346/2000 jest oparte na zasadzie, w myśl której wymóg równego traktowania wierzycieli, stanowiący *mutatis mutandis* myśl przewodnią konstrukcji całego postępowania upadłościowego, stoi co do zasady na przeszkodzie dochodzeniu praw przez poszczególnych wierzycieli za pośrednictwem postępowań egzekucyjnych, wszczynanych i prowadzonych równoległe do toczącego się postępowania upadłościowego. I tak art. 20 ust. 1 rozporządzenia nr 1346/2000 nakłada na wierzyciela, który zostaje zaspokojony – „w szczególności w drodze postępowania egzekucyjnego” – z przedmiotu należącego do masy znajdującego się w innym państwie członkowskim niż państwo wszczęcia postępowania, obowiązek zwrotu zarządcy otrzymanego zaspokojenia.
- 34 Byłoby zatem sprzeczne z systematyką rozporządzenia, gdyby interpretować art. 15 rozporządzenia nr 1346/2000 w ten sposób, iż dotyczyłby on również postępowań egzekucyjnych, co prowadziłoby do tego, że skutki wszczęcia postępowania upadłościowego podlegałyby zatem prawu państwa, w którym owe postępowanie egzekucyjne się toczy, podczas gdy równoległe art. 20 ust. 1 tego rozporządzenia, ustanawiając wyraźnie obowiązek zwrotu zaspokojenia uzyskanego w drodze postępowania egzekucyjnego na ręce zarządcy, pozbawiałby ów art. 15 skuteczności.
- 35 W konsekwencji należy uznać, że postępowania egzekucyjne nie są objęte zakresem stosowania art. 15 rozporządzenia nr 1346/2000.
- 36 W świetle powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, iż art. 4 rozporządzenia nr 1346/2000 należy interpretować w ten sposób, że do jego zakresu stosowania należą przepisy wewnętrzne państwa wszczęcia postępowania przewidujące w stosunku do wierzyciela, który nie brał udziału w postępowaniu upadłościowym, wygaśnięcie prawa dochodzenia jego wierzytelności lub zawieszenie postępowania egzekucyjnego w przedmiocie tej wierzytelności w innym państwie członkowskim.

W przedmiocie pytania drugiego

- 37 Poprzez swoje pytanie drugie sąd odsyłający pragnie w istocie ustalić, czy ma znaczenie fakt, że wierzytelność będąca przedmiotem postępowania egzekucyjnego w państwie członkowskim innym niż państwo wszczęcia postępowania jest wierzytelnością podatkową.
- 38 W tym względzie motyw 21 rozporządzenia nr 1346/2000 stanowi, że każdy wierzyciel mający miejsce zamieszkania, miejsce zwykłego pobytu albo siedzibę na obszarze Unii powinien być uprawniony do zgłoszenia swojej wierzytelności w każdym z toczących się na obszarze Unii postępowań

upadłościowych dotyczących majątku dłużnika i że powinno to również dotyczyć organów podatkowych oraz instytucji ubezpieczenia społecznego. Motyw ten dodaje, że w celu zapewnienia równego traktowania wierzycieli podział funduszy masy musi być jednak skoordynowany. W tym samym duchu art. 39 rozporządzenia przewiduje w istocie, że organy podatkowe państwa członkowskiego innego aniżeli państwo wszczęcia postępowania mogą – jak każdy wierzyciel, którego miejsce zwykłego pobytu, miejsce zamieszkania lub siedziba znajdują się w innym państwie członkowskim niż państwo wszczęcia postępowania – pisemnie zgłosić swoje wierzytelności w postępowaniu upadłościowym.

- 39 Z przywołanych przepisów rozporządzenia nr 1346/2000 wynika więc, po pierwsze, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym wykluczającym zgłoszenie wierzytelności organów podatkowych państwa członkowskiego innego aniżeli państwo wszczęcia postępowania w ramach postępowania upadłościowego. Po drugie, z tych samych przepisów wynika, że rozporządzenie to nie dokonuje żadnego rozróżnienia pomiędzy wierzytelnościami prywatno- i publicznoprawnymi.
- 40 W takiej sytuacji należy stwierdzić, że przepisy rozporządzenia nr 1346/2000 nie przyznają wierzytelnościom organów podatkowych państwa członkowskiego innego aniżeli państwa wszczęcia postępowania uprzywilejowanego statusu w tym znaczeniu, że powinny one móc być przedmiotem postępowania egzekucyjnego nawet po ukończeniu postępowania upadłościowego. W konsekwencji, w odniesieniu do stanu faktycznego leżącego u podstawy sporu w postępowaniu głównym, okoliczność, iż wierzytelności objęte postępowaniem egzekucyjnym stanowią wierzytelności podatkowe, nie oznacza, że z tego powodu będą one podlegały wyłącznie wewnętrznemu prawu rumuńskiemu, czy też że skutki przewidziane przez *lex fori concursus* – w niniejszej sprawie przez węgierskie prawo upadłościowe – nie rozciągają się na nie.
- 41 W tej sytuacji na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że fakt, iż – w sytuacji takiej jak sytuacja, której dotyczy postępowanie główne – wierzytelność będąca przedmiotem postępowania egzekucyjnego w państwie członkowskim innym niż państwo wszczęcia postępowania jest wierzytelnością podatkową, nie ma wpływu na odpowiedź udzieloną na pytanie pierwsze.

W przedmiocie kosztów

- 42 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Artykuł 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego należy interpretować w ten sposób, że do jego zakresu stosowania należą przepisy wewnętrzne państwa członkowskiego, w którym zostaje wszczęte postępowanie upadłościowe, przewidujące w stosunku do wierzyciela, który nie brał udziału w tymże postępowaniu, wygaśnięcie prawa dochodzenia jego wierzytelności lub zawieszenie postępowania egzekucyjnego w przedmiocie tej wierzytelności w innym państwie członkowskim.**
- 2) **Fakt, iż – w sytuacji takiej jak sytuacja, której dotyczy postępowanie główne – wierzytelność będąca przedmiotem postępowania egzekucyjnego w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym zostaje wszczęte postępowanie upadłościowe, jest wierzytelnością podatkową, nie ma wpływu na odpowiedź udzieloną na pytanie pierwsze.**

Podpisy